CEDVELLERDEKİ VAKİTLERİN AÇIKLAMALARI

İmsâk vakti	Dört mezhebde de, **(şer'î gece)**nin sonudur. Ya'nî, **(Fecr-i sâdık)** denilen beyâzlığın şarkdaki (doğudaki) ufk-ı zâhirî (görünen ufuk) hattının bir noktasında görülmesidir. Oruc bu vakitde başlar.
Sabâh nemâzı vakti	Sabâh nemâzının ilk vakti imsâk vaktidir. Sabâh nemâzını Türkiye takvîmindeki imsâk vaktinden, Türkiyede 15-20 dakîka sonra kılmak ihtiyâtlı olur.
Güneş	Sabâh nemâzının son vakti olup, güneşin ön [üst] kenârının, o mahaldeki, ufk-ı zâhirî (görünen ufuk) hattından doğduğu vakittir.
İşrak vakti	Güneş doğduktan sonra, güneşin arka (alt) kenârının zâhirî (görünen) ufuktan bir mızrak boyu yükseldiği veya güneşin merkezinin ufk-ı hakîkîden (Hakîkî ufukdan), 5 derece yükseklikde olduğu vakittir. Güneş doğarken olan kerâhet vaktinin sonudur.
Dahve-i kübrâ vakti	Dahve-i kübrâ vakti, oruca niyet etmenin son vaktidir. Dahve-i kübrâ vakti oruc müddetinin, ya'nî şer'î gündüz müddetinin yarısıdır ki, zevâl vaktinden öncedir. Şer'î gündüz, imsâk vakti ile akşam vakti arasındaki müddettir. Ya'nî Dahve-i kübrâ vakti, imsâk ve akşam vakitleri toplamının yarısıdır. Bir gün evvel güneş batmasından, oruc günü **(Dahve-i kübrâ)**ya kadar, Ramazan orucuna kalb ile niyyet etmek de farzdır. Belli gün olan adak orucunun ve nâfile orucun niyet zemânı da böyledir. Kazâ ve keffâret orucuna ve mu'ayyen olmayan adak oruclarına fecrden (imsâk vaktinden) sonra niyet edilemez.
Zevâl kerâhet vakti	Güneş Nısf-ün-nehâr dâiresi üzerinde, gündüz ortasından, ya'nî zevâl vaktinden temkin zemânı evvel ve sonra olan iki vakt arasındaki zemândır. Bu zemânın başlangıcı, öğle nemâzı vaktinden iki temkin müddeti evvel olup, İstanbul için 20 dakîkadır. Nemâz kılması tahrîmen mekrûh, ya'nî harâm olan zemândır.
Öğle nemâzı Vakti	Gölgeler kısalıp, uzamağa başladığı zemândan i'tibâren başlar. Öğle vakti, asr-ı evvele kadar, ya'nî her şeyin gölgesi, hakîkî zevâl vaktindeki uzunluğundan, kendi boyu mikdârı veyâ asr-ı sânîye kadar, ya'nî boyunun iki misli uzayıncaya kadar devâm eder. Birincisi, iki imâma ve diğer üç mezhebe göre, ikincisi, İmâm-ı a'zama göredir.
İkindi nemâzı vakti	İkindiye asr-ı evvel de denir. İki imâma (İmâm-ı Ebû Yûsüf ve İmâm-ı Muhammed'e) göre, ikindi vaktinin başlama zemânıdır. Diğer üç mezhebde de böyledir. Bir şeyin gölgesi, zevâl vaktindeki boyundan, bu şeyin boyu mikdârı uzayınca başlayan vakittir.
Asr-ı sânî vakti	İmâm-ı a'zam'a göre, ikindi vaktinin başlama zemânı demektir. Bir şeyin gölgesi, zevâl vaktindeki boyundan, bu şeyin iki misli uzayınca başlayan vakittir.
İkindi kerâhet (İsfirâr-ı şems) vakti	Güneş batarken nemâz kılması tahrîmen mekrûh, ya'nî harâm olan zemândır. Güneş sarardıkdan sonra, ön (alt) kenârı zâhirî (görünen) ufuk hattına bir mızrak boyu kalınca, ya'nî merkezinin hakîkî ufukdan 5 derece yükseklikde olunca başlayan ve batıncaya kadar olan müddettir. Ya'nî, berrak bir havada, ışığın geldiği yerlerin veya kendisinin bakacak kadar sararmağa başladığı vakitden, batıncaya kadar olan zemân demekdir. Bu vakte **(İsfirâr-ı şems)** zemânı denir. İkindi nemâzını kılamayanlar, bu kerâhet vaktinde sadece farzını mutlaka kılmalı, nemâzı kazâya bırakmamalıdır.
Akşam nemâzı Vakti	Güneş kayboldukdan sonra başlayıp, şafak kararıncaya kadar, ya'nî kırmızılık kayboluncaya kadar devâm eder.
Akşam kerâhet (iştibâk-i nücûm) vakti	Yıldızlar çoğaldıkdan, ya'nî güneşin arka kenârının zâhirî (görünen) ufuk hattı altına on dereceye indikden sonraki vakittir. Bu vakit ile gurûb vakti arasındaki zemân, İstanbul gibi, arzı 41 derece olan mahaller için, bir senede, 53 ile 67 dakîka arasında değişmekdedir. Akşam nemâzını, vaktin evvelinde kılmak sünnetdir. **(İştibâk-i nücûm)** vaktinden, ya'nî yıldızlar çoğaldıkdan, ya'nî güneşin arka kenârının zâhirî ufuk hattı altına on derece irtifâ'a indikden sonraya bırakmak harâmdır. Hastalık, seferî olmak, hazır ta'âmı (yemeği) yimek için, bu kadar gecikdirilebilir.
Yatsı nemâzı vakti	Yatsı, işâ demektir. İşâ-i evvel, yatsının ilk vaktidir. Batıdaki zâhirî (görünen) ufuk hattı üzerinde kırmızılığın kaybolması ile başlayan vakittir. Ya'nî güneşin üst kenârının ufk-ı zâhirî (görünen ufuk) altında 17 derece aşağıya indiği vakittir. Yatsı nemâzının vakti, İmâmeyn'e (İmâm-ı Ebû Yûsüf ve İmâm-ı Muhammed'e) göre işâ-i evvel vaktinde başlar. Diğer üç mezhebde de böyledir.
İşâ-i sânî vakti	Batıdaki zâhirî (görünen) ufuk hattı üzerinde beyazlığın kaybolması ile başlayan vakittir. Ya'nî güneşin üst kenârının ufk-ı zâhirî (görünen ufuk) altında 19 derece aşağıya indiği ve beyazlığın kaybolduğu vakittir. İmâm-ı a'zam'a göre yatsı vaktinin başladığı zemândır.
Gece yarısı vakti	Şer'î gece, gurûbdan fecre kadar olan zemândır. Ya'nî güneşin batışı olan akşam vakti ile imsâk vakti arasındaki zemândır. Bu ikisi arasındaki zemân ikiye bölünüp, çıkan müddet, akşam nemâzı vaktine eklenirse veya imsâk vaktinden çıkarılırsa, gece yarısı bulunmuş olur. Şâfi'î mezhebinde yatsı nemâzının âhir (son) vakti, şer'î gecenin yarısına kadar diyenler vardır. Yatsıyı, şer'î gecenin yarısından sonra kılmak, bunlara göre câiz değildir. Hanefîde ise, mekrûhdur.
Teheccüd vakti	Şer'î gecenin, ya'nî Güneşin batışı olan akşam vakti ile imsâk vakti arasındaki zemânın üçde ikisi geçdikden sonraki vakittir. Ya'nî şer'î gecenin son üçte biridir. Teheccüd nemâzı imsâk vaktinden önce kılınır. Teheccüd, uykuyu terk etmek demekdir. Gündüz kılınan bin rek'atden dahâ fazîletlidir. İki rek'at kazâ nemâzı kılmak da, teheccüd kılmakdan daha efdaldir.
Seher vakti	Güneşin batışı olan akşam vakti ile imsâk vakti arasındaki zemânın son altıda biridir. **(Şir'at-ül-islâm)** şerhinde diyor ki, (Hadîs-i şerîfde, **(Gece seher vaktinde ve nemâzlardan sonra yapılan düâ kabûl olunur)** buyuruldu. Düâya hamd ve senâ ve salevât ile başlamak ve sonunda iki avucu yüze sürmek sünnetdir). Bu vakitlerde istigfâr etmeği, ağlamağı, Allahü teâlâya yalvarmağı ganîmet bilmelidir. **(Dürer)** de diyor ki: (Seher vaktinde yenilen yemeğe sahûr denir.)
Kıble sâati vakti	Harîta üzerinde bir şehir ile, Mekke şehri arasında çizilen doğruya **(Kıble hattı)** denir. Bu hat, kıble istikametini gösterir. Güneş bu hat üzerine gelince, **(Kıble sâati vakti)** olur. Kıble sâati vakti'nde Güneşe dönen, kıbleye dönmüş olur.